

# **HAFTALIK**

# **DEĞERLENDİRME**

## **26 Kasım-02**

## **Aralık**

Önümüzdeki hafta öne çıkması beklenen konular ve ön değerlendirmeler aşağıda sunulmuştur.

- **(İÇ POLİTİKA)** Mart 2019 yerel seçim atmosferi yayılıyor. AKP ile MHP'nin yeniden ittifak konusunda anlaşması gündemde kalmaya devam edecek. Cumhur ittifakının bu yeni hamlesine karşılık muhalefet partilerinin de adına ittifak demden işbirliği arayışları konuşulacaktır.
- AKP'nin perde arkasında yeni çözüm süreci girişimlerinde olduğuna ilişkin haberler nedeniyle bu konu gündemde ön sıralarda olacaktır.
- Diyanet işleri başkanının ziyaret etmesi gündemde olan fesli Atatürk ve Türk düşmanının açıklamalara devam etmesi Atatürk'e hakaret, cumhuriyet ve milliyetçilik konusu iç siyasetin gündeminde olacaktır.
- Sayıştay'ın denetleme raporlarının peyderpey medyaya yansması iktidarın yolsuzluklarının konuşulması bağlamında muhalefetin gündeminde yer alacaktır.
- Kadın cinayetleri, kadın hakları konusu da gündemdeki diğer konulardan olacaktır.
- Ekonomideki kriz, işsizlik ve üretim düşüklüğü konularıyla haber olmaya ve konuşulmaya devam edecektir.
- Suudi gazeteci Kaşıkçı cinayeti bağlamında cesedin bulunmasına yönelik haberler bağlamında iç siyasetteki konulardan biri olacaktır.

- **(DOĞU AKDENİZ - EGE, MEB v 12 MİL)** Doğu Akdeniz'de (Antalya ve Mersin açıkları) ile Türkiye'nin araştırma ve sondaj faaliyetleri Barbaros ve Fatih gemileriyle 2019 Mart ayına kadar devam edecektir.
- Rum tarafı da 15 Kasım'dan itibaren Kıbrıs'ın güneybatısındaki sahalarda Amerikan Exxon Mobil şirketine havale ettiği sondaj faaliyetlerine başlamıştır. Amerikan uçak gemisi USS Harry Truman 17 Kasım'da Akdeniz'e girmiş, Doğu Akdeniz civarındadır.
- Yunanistan Girit ve civarındaki adalarda Medusa tatbikatına başlamıştır. Bu hafta boyunca devam edecek tatbikata Mısır ve GKRY birlikleri de katılmaktadır. Ayrıca ABD, Fas, Portekiz gibi ülkeler gözlemcidir. Aidiyeti, zilyeti-mülkiyeti tartışmalı askerisizleşmesi gereken adalarda yapılan bu tatbikatlar Yunan-Rum ikilisinin işgallerinin resmi hale getirme gayretleri çerçevesinde izlenmeli ve gündemde tutulmalıdır.
- ABD'nin Rum-Yunan ikilisinin Ege ve Doğu Akdeniz'de bir bölgesel ittifak kurmasını organize ettiği görülmeli ve gündemde tutulmalıdır.
- Yunan başbakan Çipras'ın karasularını 12 mile çıkarma konusunun Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle değil Meclis kararıyla karara bağlanması talimatının gereğinin ne zaman gerçekleşeceği belli değildir. Yunan tarafının Türkiye'nin sahada yapacağı hamlelere bağlı olarak kriz yönetimi çerçevesinde konuyu Meclise getirebilecektir. Yakından izlenmelidir.
- **(İDLİB)** Suriye'de İdlib mutabakatı çerçevesinde oluşturulan tampon bölgede ve civarında HTŞ-Nr.usra gruplarının taciz atışlarına Suriye ordusunun karşılık verdiği görülüyor. Bu karşılıklı ateşlerde her iki tarafın da zayıfları var.
- Hafta sonu batı Halep'e İdlib bölgesindeki gruplardan klorin gazlı havan saldırısı yapması bölgede tansiyonu artırmıştır. Rusya ve Suriye ordusu İdlib'teki silahlı grupların hedeflerini vurmuştur. Bu durum aslında İdlib Mutabakatının çöktüğünü de göstermektedir.
- Suriye ordusunun operasyon için gün saydığı haberleri geliyor. Silahlı grupların saldırılarının devam etmesi halinde Suriye ordusu İdlib'e operasyon yapması sürpriz olmayacaktır. İran'ın da böyle bir operasyonu destekleyebileceği, Rusya'nın da bu baskıya daha fazla direnemeyeceği bildiriliyor.
- Bu durum İdlib'teki kırılgan ve her sıcak çatışmaların başlayabileceğine işaret etmekte ve bu konunun haftada da izlenmesi gerektirmektedir.
- **(YPG-PKK AYIRIMI ve FIRAT'ın DOĞUSU)** Konunun detayları ve gerçekleri iktidar tarafından halka anlatılmamaktadır. İç politikaya yönelik kullanıldığı değerlendirilmektedir.
- ABD'nin Suriye kuzeyinde Türkiye'ye yönelik saldırıları önceden tespit etmek ve uyarmak üzere gözlem noktaları kuracağını açıklaması, Çavuşoğlu ve Akar'dan buna yönelik cılız tepkiler gelmesi Türkiye'nin ABD'nin oyun planını kabullendiği

kaygılarını artırmaktadır. Bu konu yakından takip edilmeli ve siyasetin gündeminde tutulmalıdır.

- ABD bu hamlesiyle Türkiye'nin Fırat'ın doğusuna operasyon yapması neredeyse imkansız hale gelmiştir.
- Türk medyasına yansımayan Suriye-Irak-Lübnan medyasındaki haberlere göre Fırat'ın doğusundaki durum ABD'nin planlarına göre ilerlemektedir. ABD'nin SDG ile yaptığı mutabakat öeröevesinde 30 bin kişilik yeni bir gücü eğiteceği medyaya yansımıştır. ABD Türkiye'ye Fırat'ın doğusundan tehdit gelmeyecek garantisi altında Türkiye-Suriye sınırında havada Koalisyon kuvvetlerince yerde ise SDG'ye bağlı Arap unsurların ABD zırhlılarınca ortak devriye yapması, YPG'lilerin de sınır hattında görüntü vermemesi stratejisini hayata geçireceği yazılmaktadır. YPG'nin bu tür bir garanti almış olacak ki TSK'nın topçu atışları nedeniyle Deyrezzor'da IŞİD'e karşı durdurduğu operasyonlarını yeniden başlatmıştır.
- Bu haberlerin Türk kamuoyuna yansımısıyla Türkiye'nin bekasıyla ilgili bu hassas konunun Türkiye'nin çıkarları aleyhinde ABD planlarına göre sahnelendiği gündemde konuşulacaktır.
- **(IRAK)** Irak'ta hükümeti kurma görevini verdiği Adil Abdül MEHDİ'nin belirlediği 22 bakandan 14'ü Irak meclisinden onay aldı.
- Türkmenlerin herhangi bir Bakanlık alamadığı Irak'taki hükümet kırma çalışmaları izlenmeye devam edilmelidir. Ayrıca yeni hükümetin ülkedeki yabancı askerlerin çekilmesi gerektiğine yönelik baskıları nasıl karşılayacağı da izlenmesi gereken diğer bir konudur.
- **(IRAK KUZEYİ)** Irak kuzeyinde Ekim başında yapılan parlamento seçimlerinde KDP yine birinci parti çıktı ancak hükümet kurulması için koalisyon yapılması gerekiyor. KDP'li bir hükümet kurulup kurulamayacağı, kurulamaması halinde bölgede beklenmeyen gelişmelerin yaşanabileceği izlenmesi gereken konudur.
- Bir ay süre geçmesine rağmen henüz hükümet kurulamaması bölgede huzursuzluğu artırmaktadır.
- Mesud Barzani'nin geçen hafta sonundaki Bağdat ziyaretinde üst ziyaretler yapması, Şii ve Sünni tüm taraflarla görüşmeler yapması Irak'ta yeniden sahne alması hamlesi olarak yakından takip edilmelidir.
- **(İRAN'A YÖNELİK AMBARGO)** ABD'nin İran'a yönelik ambargolarının ikinci ve esas bölümü 4 Kasım'da yürürlüğe girmiştir. Türkiye dahil 8 ülke belli yönergeler dahilinde yaptırımlardan muaf tutulmuştur.
- Yaptırım ilan edilip yürürlüğe girmesine rağmen uluslararası gündemde beklendiği kadar gündem olmamıştır. Bunda ABD'nin 8 ülkeye 6 aylık muafiyet uygulaması etkili olmuştur. 6 aylık süreç sonunda ortaya çıkacak yeni duruma göre ABD'nin yaptırımlardaki muafiyetleri azaltması beklenebilir.

- Bu muafiyetler karşılığında ABD'nin Türkiye'den neler talep ettiği tartışılacak konular arasındadır. Özellikle Türkiye'nin İran'dan almayı azalttığı petrolün bir bölümünün Irak ve özellikle Irak kuzeyinden alacak olması tartışılması gereken bir konu olacaktır. Çünkü bu durum Türkiye ile Barzani yönetimi arasındaki ilişkileri yeniden canlandırıp Barzani'nin ekonomik güç kazanması ve bağımsızlık hayallerinin yeniden canlanmasına yol açabilecektir.
- **(BREXİT ANLAŞMASI)** İngiltere'nin AB'den ayrılması ilişkin sürüncemede olan analama geçen hafta sonu nihayet mutabakatla sonuçlandı. Buna göre İngiltere 31 Mart 2019'da AB'den ayrılmış olacak. İngiltere'nin AB'den ayrıldıktan sonra nasıl tavır alacağı bu hafta gündemde olabilecektir.
- **(KARADENİZ'DE UKRAYNA-RUSYA KRİZİ)** Ukrayna donamsına ait üç küçük geminin Kerç bozından geçip Azak Denizindeki Ukrayna limanına geçme girişiminin Rusya'nın güvenliğine aykırı hareket etmesi gerekçesiyle zor kullanılarak durdurulması ve el konulması kriz çıkarmıştır.
- Her iki taraf da birbirini suçlarken Ukrayna'nın ABD/Batı tarafından tahrik edilerek Rusya ile krize yönlendirildiği yorumları öne çıkmaktadır. Bu krizle Ukrayna lideri sıkıyönetim ilan ederek zorda olan iktidarını sert tedbirlerle koruma şansı yakalarken, Batı'yı da yardıma çağırarak özellikle NATO'nun Karadeniz'de varlığını artırmasında oldu bittiler yaratmak istemektedir. Bu durum Montrö'nün uygulamasından sorumlu Türkiye'ye baskılar getirebilecektir.
- Krizin daha yaygın çatışmaya dönüşmesi Kara Deniz'in kaos denizi olarak görülmesine, bunun da Türk Akımı gibi enerji projelerini riske atabilecektir.
- Bu gelişmeler Türk-Rus ilişkilerini de beklenmeyen krize sokabilecektir. Bu haliyle takip edilmesi gereken ve büyüme emaresi veren bir krizdir.
- **(G-20 ZİRVESİ VE VELİAHT PRENS)** 30 Kasım-01 Aralık'ta Arajantin'de G-20 liderler zirvesi yapılacaktır. Zirveye Suudi Arabistan'ı temsilen Suudi Veliat prens Selman katılacaktır. ABD, Rusya ve Türkiye'den sözcüler liderlerinin prens ile görüşebileceğini açıklamıştır.
- 2 Ekim'den buyana Suudi gazeteci Kaşıkçı'nın ölüm emrini verdiği konuşulan Prens'in G20 zirvesinde dünya liderleriyle el sıkışıp pozlar vermesi, böylece cinayetten aklanması da konuşulacak uluslararası konulardan olacaktır.